

MÜDAFAA SERBESTİSİ (*)

Amerikan, Fransız ve İngiliz hukuklarında, duruşma sırasında avukatlar tarafından işlenen suçların tenkili üzerine bir inceleme

Yazan: Robert KIEFÉ

Çeviren: M. İlhan ALNIAK

Paris İstinaf Mahkemesinde Avukat (**)

Amerikan Komünist Partisinin onbir idarecisinin mahkûmiyetiyle neticelenen çok uzun bir dâva sonunda New-York eyalet mahkemesi hâkimi Bay Medina tarafından 14 Ekim 1949'da verilen karar ile çok ciddi bir mesele ortaya atılmıştır.

Hâkim, bu kararla beş müdafaa avukatını *contempt of court* (***)'dan bir ay ile altı ay arasında değişen tecilsiz hapis cezalarına mahkûm etmişti.

Hükmün, hâkimin beyanlarından çıkan gerekçeleri şunlardır:

«Eğer bunlar bana celselerin veya müvekkillerinin müdafaasının veya bizzat kendi müdafaalarının heyecanından ileri gelmiş

(*) Makalenin aslı, *La liberté de la défense - Etude de la répression des fautes commises à l'audience par des avocats en droit américain français, et anglais* başlığı altında, *Revue de Science Criminelle et de Droit Pénal Comparé, Nouvelle Série* - 1950, No. 2 Avril - Juin, p. 177-194'de neşrolunmuştur.

(**) Fransada avukatların kıdem ve tecrübelerine göre muayyen kazai merciler önünde avukatlık yaptıkları hatırlanmalıdır (Mütercimnin notu).

(***) İngilizce olan bu tabir mahkemeye hakaret manâsına gelmektedir (Mütercimnin notu).

görünse idi, üzerinde durmaz veya avukatları hattı hareketlerindeki aykırılıklardan dolayı sertçe tekdır etmekle iktifa edebilirdim.

«Gerçekten, böyle olsa idi, sıkı bir intizamın sınırlarını aşmaya sürüklendikleri kabul edilebilirdi. Fakat, maatteessüf, dâvanın başından itibaren, aşağıda sıralıyacağım hareket ve beyanların, altı avukat arasında tertipli bir mutabakatın neticeleri olduğuna kanaat getirmek mecburiyetinde kaldım. Bu tertibi, şu maksatlarla, soğuk ve hesaplı bir şekilde, azimkârane uyguladılar:

«1 — Dâvaya devam etmeyi imkânsızlaştıracak gecikmelere ve karışıklığa sebep olmak;

«2 — Dâvanın devam etmesine engel olacak ve kendi ümitlerine göre ihkakı hakdan imtinaya götürecektir ve benim sıhhatimi tehlikeye sokacak hâdiselere sebep olmak.

«Altı avukatın her birinin harekâtının, sözlerinin ve tavırlarının Adliye idaresine karşı mukarrer ve iradî bir tecavüz; federal adalet sisteminin çalışmasını sabote etmeye teşebbüs teşkil ettiği kanaatindeyim, ve bu öyle tehlikeli mahiyette bir cürümdü ki, onlara sadece para cezasına hükmetseydim bu boş bir jest ve tamamen kifayetsiz bir müeyyide olacaktı.

«Bu şartlar altında, mahkemenin vekarını muhafaza ve duruşma salonunda inzibatı idame ettirmek pek çok güç bir vazife idi. Şu halde mükerreren ihtarlar vermek — ki bunu yaptım — ve dâvanın bitmesine kadar müeyyidelerin tebliğini tehir etmekten başka alternatifim yoktu.

«Eğer başka türlü hareket etseydim, mecburen ara verecek ve böylece bu avukatlara yardım etmiş olacaktım.

«Bütün celseler boyunca avukat bay Sacher, Cladstein, Crockett, Mc Cabe ve Issermann ve 17 Mart 1949'dan sonra bizzat kendisini müdafaa eden bay Dennis danışıklı bir gayretle usulü geciktirmeye ve celseleri felce uğratmaya; adaletin ittihamname ile ortaya atılan meseleler hakkında bir karar vermesine engel olacak bir intizamsızlık ve karışıklığı tahrik etmeye çalıştılar. Mahkemenin ve jürinin dikkatini, müvekkilleri üzerindeki, mahkemenin başkan ve bütün hâkimlerine, bu eyaletin jüri sistemine, Birleşik Devletlerin Adliye Vekâletine, Birleşik Devletlerin Başkanına, New-York şehri polisine, New-York ve diğer şehirlerin umum matbuatına taarruz

ederek cebir ve şiddetle Birleşik Devletler hükümetini yıkmak için yol göstermek ve propaganda yapmak maksadıyla birleşmek şeklindeki ağır ithamdan uzaklaştırmaya çalışarak, Mahkemeyi ve bütün federal adliye sistemini umumî bir itibar kaybına garketmeye gayret ettiler. Bu plânı gerçekleştirmek için, maznunlar, hâkimlere hakaret ederek, hiç bir hakları olmadığı halde şu yollara başvurdular :

«a) Tehiri mucib kasdî taktikleri hakkında mahkemece kendilerine yapılan müteaddit ihtarları hiç bir şekilde nazara almayarak, bu ihtarlara karşı alaylı imalarda bulunmakla iktifa ettiler;

«b) Mahkemece, muhtelif itham maddelerinin üzerinde sırf gazetelere heyecanlı başlıklar temin etmek için durulduğunu zannettiler;

«c) Mahkeme ile Birleşik Devletler atorne'si (Müddeiumumiliği) arasında gizli itilâf olduğunu sandılar;

«d) Bütün itiraz ve defilerinden müvekkillerinin ancak bizzat kendileri sarfınazar etmedikçe müstefit olabilecekleri dâvanın ilk gününden itibaren mahkemece müteaddit defalar tekrar edildiği halde, ısrarla birbirini peşine mahkemenin emirlerine itiraz ettiler;

«e) Uzun uzun tafsil etmekte ve hiç bir esası olmayan delilleri, itirazları ve protestoları tekrarlamakta; ekip halinde hareket etmekte ve hareketleriyle beraber bağırıp gülmekte direndiler;

«f) Mahkemeyi taciz etmek için karşılıklı olarak birbirlerine cesaret verdiler;

«g) Mahkemeyi tekrar tekrar tarafgirlikle, önfikir sahibi olmakla ve ifsat edilmiş olmakla itham ettiler;

«h) Mahkemeye saygısız, küstah ve müstehzi izahat ve ihtarlar tevcih ettiler;

«i) Müsaadesiz münakaşa etmeme ve delil göstermekten ve izahat vermekten sarfınazar olunması yolunda mahkemece verilen emre mükerreren ve açıkca itaat etmediler;

«j) Garazkâr sualler, dâva ile alâkasız mevzular ortaya atarak; şu veya bu isbat vasıtasının, jürinin tetkikine arzolunmuş şeklinin kabule şayan olmadığına dair mahkemece verilen emirleri hiç nazara almadılar;

«k) Mahkemeyi efkârı umumiyyeye sözde tarafgir ve önfikir sahibiymiş gibi göstermeye çalışmak gayesiyle itirazlarla karşılaşacaklarını bile bile dâva ile alâkasız meseleler ortaya çıkarmakta inad ettiler;

«l) Mahkemeyi, tamamen esassız olarak ırkî önfikirlere sahip olmakla itham ettiler;

«m) Mahkemenin böyle bir dâvanın duruşmasını idare etmekten aciz olduğunu isbat etmek için kendilerine dayanak olabilir diye, mahkemeyi bir takım uygunsuz ve vekârdan uzak mukabelelere sevk etmek ümidiyle, umumî surette, gayet tahrik edici bir şekilde hareket ettiler;

Böylece bu dâva, müdafaa serbestisi gibi esaslı bir meseleyi ortaya çıkarmaktadır.

Teknik zaviyeden meselenin Amerikan, Fransız, İngiliz hukuklarındaki görünüşünü tetkik etmeden önce, Fransa'da baro tarafından daima ortaya atılan ve üzerinde titizlikle durulan ve bu mesleğin onurunu teşkil eden önemli prensipleri hatırlatmak icap eder.

Avukat Molierac, «Baroya Giriş» isimli kıymetli kitabında: «Münakaşa, samimî olabilmek için serbest olmalıdır; müdafaa hakkı iddiaları çekingence cerhetmekten ibaret kalamaz», diye yazar ve Berryer'nin sözlerini hatırlatır: «Avukatın görevi de bir âmme görevidir».

Müellif daha sonra avukat Du Buit'nin Cumhuriyet Müddeiumumisine çok güzel bir hitabını zikreder: «Cumhuriyet Savcısı benden, iddianame ve delillerine karşı da saygı, hürmet göstermemi isteyemez; bunlara karşı ne hürmet, ne saygı, ne riayet mükellefiyetim yoktur; ben burada, eğer yapabilirsem, bütün vasıtalar ve bütün bu vasıtaların çokluğunun yardımıyla, onlara karşı koymak için, onları yıkmak için, onları yok etmek için bulunuyorum, eğer hakkımın muzafferiyetini temin etmek için gerekli ise elbette şiddetden de kaçınacak değilim.»

Zola dâvası sırasında, avukat Labori, müddeiumumiye sert bir şekilde şöyle cevap vermişti: «Müddeiumumî bey, sadece pek parlak bir kaç söz etmek için ayağa kalkıyor. Bu sözlerin, kısa olmalarına ve kendiliklerinden tesirli olmamalarına rağmen, niçin hazırlanmış olduklarını ben iyi biliyorum: bu sözler, toplanmış ve bize karşı toplanmış bir salon dolusu halktan beklenen mümayiş için hazırlanmışlardır».

Avukat Carel de Caen derdi ki: «Avukatın, halkın vicdanını teskin edecek, zayıfların cesaretini yükseltecek, kuvvetlilerin cüretlerini yıkacak ve adaletin en yüce eserini yani kendi haksızlıklarını tamir eden en yüksek kararını hazırlıyacak öc alıcı sözleri söylemek hakkı ve vazifesi vardır».

Nihayet avukat Molierac bütün vatandaşların malı olan Baronun istiklâli doktrinini şu mükemmel sözlerle hülâsa eder:

«Eğer Baro bu istiklâl üzerinde daima mukaddes bir hakkı talep edercesine durduysa, bu; istiklalin yalnız ona değil; fakat herkeze ait olmasından; bütün insan haklarının gelip müdafaa haklarında toplanmasındandır. Bütün hürriyetler, bütün haklar ihlâl edilebilir; o zaman onlar da müdafaa edilmeye muhtaç olabilirler.»

Müellif, Berryer'nin şu güzel sözlerini iktibasla neticeye varmaktadır: «Baronun istiklâli, iktidarın gazap ve saldırılarına karşı, hakların ihlâllerine karşı, haksız cebirlere karşı her vatandaş için bir müdafaa siperidir. Eğer Baronun istiklâli ihlâl edilmişse her şeyden endişe etmelidir, eğer o ayakta duruyorsa ve hürmet görüyorsa hiç bir şey ümitsiz değildir.»

Bu kuvvetli sözler, bu itiraz edilmez esaslar bütün mahkemeler için, bütün memleketler için geçerlidir.

I. — AMERİKAN HUKUKUNDA.

«Contempt of Court».

Görüldüğü gibi, söz konusu amerikalı avukatlar *contempt of court*, yani duruşmada suç işlemekten mahkûm edilmişlerdi.

Haklarındaki bu hüküm aşağıdaki şartlar dahilinde verilmiştir:

1 — Hüküm, 90'dan fazla celse ile 8 ay 28 gün süren çok uzun bir dâva sonunda verilmişti.

Emsali olmayan ehemmiyet ve hususiyeti itibariyle bilhassa dikkate değer bu dâva boyunca, bu beş avukatın ağır bir vazifeleri vardı. Fikir suçu dolayısıyla takip edilen on bir maznunu yalnız müddeiumumiliğin ithamlarına karşı değil, fakat kendilerine karşı tahrik edilen bilerek hazırlanmış siyasî ihtirasa karşı da müdafaa etmek cesaretini göstermişlerdi.

2 — Hâkim on bir maznun hakkındaki mahkûmiyet hükmünü tefhim eder etmez, beş avukata parmaklığa yaklaşımlarını emretmiş ve yukarda nakledilen sözlerini söyledikten sonra, onları derhal ve müdafaalarını yapmak fırsatını vermeden hapis cezasına mahkûm etmişti.

Böyle hareket etmekle, hâkim Birleşik Devletlerin kanun ve tatbikatına uygun hareket etmiş midir?

Büyük ihtimalle hayır.

A) Usul noktai nazarından.

«Ceza Usulü federal kaideleri»nin 42. maddesi şöyle kaleme alınmıştır :

a) *Basit usul*: bir cezai *contempt*, hâkimin *contempt*'i teşkil eden fiilleri gördüğünü veya işittiğini teyit edebildiği ve bu fiillerin mahkeme huzurunda işlendiği hallerde basit usulle cezalandırılabilir. Mahkûmiyet hükmü bu fiilleri zikretmeli, hâkim tarafından imza edilmeli ve kaydedilmelidir.

b) *Maznunun dinlenmesine fırsat veren mahkemeye davetli usul*: Yukardaki paragrafta zikredilen haller hariç, bir cezai *contempt* mahkemeye davetden sonra takip olunmalıdır; bu davet duruşmanın saat ve yerini tasrih etmeli, maznuna müdafaasını hazırlaması için makul bir süre bırakmalı ve takip olunan cezai *contempt*'i teşkil eden esaslı olayları açıklamalıdır.

Davetname hâkim tarafından, açık duruşmada maznun hazır olduğu halde veya Birleşik Devletler *attorney*'inin veya mahkeme tarafından bu iş için tayin olunan bir *attorney*'in talebi üzerine onun için bir ihzar müzekkeresi veya tevkif müzekkeresi çıkarılmışsa, onun yokluğunda okunmalıdır.

Kongrenin kararıyla emredilen bütün hallerde olduğu gibi maznun bir jüri tarafından muhakeme edilmek hakkına sahiptir. Kanunla derpiş edilen şartlar dahilinde muvakkaten salıverilme hakkına da sahiptir. Eğer mevzubahis olan *contempt*, bir hâkime karşı hürmetsizlik veya takbih ihtiva ediyorsa, bu hâkim, maznunun rahatlen razı olduğu hal hariç, dâvaya bakamaz.

Eğer jüri maznunun suçlu olduğunu beyan ederse, mahkeme ona bir ceza tayin eder.

Amerikan mahkeme içtihatları usule dair 42. maddenin a paragrafının şümulünü tayin etmiştir.

Cooke c/U.S. dâvasında mahkeme şöyle demiştir: «Duruşma salonunda düzeni muhafaza etmek, duruşmanın normal seyrini temin etmek için, her karışıklığı, her şiddet hareketini, her fizik obstrüksiyonu veya mahkemeye karşı her hangi bir hürmetsizliği tenkil etmek üzere eğer bu fiiller açık duruşmada oluyorsa mahkeme derhal harekete geçmelidir. Mahkemenin vekar ve itibarının böyle kısa yoldan korunması zarurîdir... eğer duruşmanın devamına engel olacak meşhut bir tehdit, halk önünde, Blackstone'un söylediği gibi «adaletin mukaddes mabedi içinde» hâkimin huzurunda ve şahsına karşı meşhut bir tehdit, derhal tenkil olunmazsa, adaletin itibarı yok olur.

Böylece bu karar basit usulün ancak, şartlar, mahkemenin vekar ve itibarını korumak ve duruşmanın serbestçe devamını temin etmek gayesiyle derhal bir tenkili icap ettiriyorsa kullanılabileceğini göstermektedir.

Halbuki, mahkûm olan avukatların istinaf gerekçelerinde işaret ettikleri gibi, hâkim tarafından mevzubahis edilen hiç bir *contempt* fiili avukatlar hakkındaki mahkûmiyet kararından on gündен daha yakın bir zamanda vuku bulmamıştı ve bazıları sözü geçen karardan 9 ay önce vukua gelmişti.

Bununla beraber basit usulün suistimali mahkemelerin önüne hiç getirilmemiştir. Bu, istinaf gerekçelerinde belirtildiği üzere, baronun emniyeti ve müdafaa serbestisi yararına halli gereken son derece ehemmiyetli esasî bir meseledir.

Maamafih bir çok kararın mefhumu muhalifinden hâkim Médina'nın kanunun ruhuna ve içtihatlara uygun hareket etmediği neticesi çıkar görünmektedir.

Ezcümle hâkimin basit usule müracaat ettiği Terry dâvasında, hâdiseler beş avukatın dâvasındakinden çok farklı, çok karakteristikti. Bir avukat duruşmaya karısını getirmişti. Kadın rezalet çıkarınca, hâkim mübaşire kadını dışarı çıkarmasını söyledi, avukat da mübaşirin üzerine saldırdı ve ona şiddetle vurdu. Avukat derhal *contempt*'den ... mahkûm edildi. Doğrusu bunu hakketmişti!

Fakat, avukatın, böyle bir komedinin aktörü olmadığı diğer işlerde, mahkeme basit usulü kullanmaktan kaçınmış ve Toledo dâvasında bir hâkim şöyle demiştir: «Kanunun ifadesi bana basit usulün tatbik şartlarını gayet sarîh surette tahdit etmiş ve farklı bir

tefsire gayrı müsait görünüyor; fikrimce, kanunun ifadesi mahkemeye neticesine göre bir hürmetsizlik veya vekarına bir taarruzu tenkili değil yalnız ve yalnız mahkemenin anında korunmasını derpiş etmektedir...».

Halbuki, beş avukatın dâvasında, anında tenkili icap ettiren hali hazır bir kargaşalığın söz konusu olduğu iddia edilemezdi.

Diğer taraftan, Tolédo dâvasında hâkimlerin dediği gibi, meşhut bir cürüm söz konusu olmadığı ve olamayacağı halde, bu avukatları yargılayan hâkimin yine, hiç bir müstaceliyet mevcut değilken bizzat hakarete uğradığını iddia eden hâkim olması da son derece şaşırtıcıdır.

B) Gereğçelerdeki hatalar.

Diğer taraftan, istinaf edenler istinaf taleplerinde aleyhine müracaat ettikleri kararın gerekçelerindeki hatalar üzerinde de durmaktadırlar.

a) Karar esas itibariyle *contempt* hareketlerinin «avukatlar arasında soğukkanlılıkla ve kasden tertiplenmiş hileli bir anlaşmanın» neticesi olduğu hâdisesine istinat etmektedir.

Fakat istinaf edenler hükmün gerekçelerinde bu hileli anlaşmanın mevcudiyetini gösteren hiç bir şeyin olmadığı itirazında bulunuyorlar. 42 inci maddenin a) bendi, hâkimden, *contempt*'i teşkil eden fiilleri gördüğünü veya işittiğini teyit etmesini ve bu fiillerin mahkeme huzurunda işlenmiş olmasını arar. Müstenifler evvelâ bir hileli anlaşmanın akdedildiğini hâkimin nasıl görebildiğini soruyorlar. Ayrıca hâkimin bu gizli ihtilâfı teşkil eden fiilleri tasrih etmeyişi üzerinde duruyorlar.

b) Diğer taraftan, gerekçelerin münferit bir kaç olayı zikretmekle iktifa ettiğine ve büyük dâvanın duruşmasının zabıtnamesine yollama yapmasına dikkati çekiyorlar. Oysa ki, bu zabıtname 21.000 sayfadır ve binaenaleyh, hükmün kanunun icabı hilâfına gerekçeden mahrum olduğu kabul edilebilir. Filhakika İstinaf Mahkemesinin ilk hâkim tarafından esas tutulan fiilleri nasıl değerlendirebileceği anlaşılammaktadır. Nihayet, istinaf edenler mesleki tecrübelerinden edindikleri ve gayrı kabili münakaşa görülen bir telâkkiye daha istinat etmektedirler. Bir kaç avukat uzun bir dâva boyunca hepsi aynı isnada muhatap olan muhtelif müvekkilleri tem-

sil ediyorlarsa, her bir avukat, müvekkiline karşı vazifesi olduğu cihetle, zarurî olarak maznunların hepsini alâkadar eden meselelerle ilgili itirazlar serdedecek ve mülâhazalar ileri sürecektir. Böyle bir davranış hileli bir anlaşmanın delili olarak kabul edilemez; bilâkis, eğer her avukat böylece müvekkilinin menfaatine olarak hareket etmezse, haklı olarak müdafaa vazifesini yapmamış olmakla itham edilmek tehlikesiyle karşılaşır.

Hâkim tarafından esas tutulan muhtelif fiillerin münakaşasına girmek çok uzun olacaktır. Biz, *contempt* teşkil eden fiiller hakkında Amerikan mahkeme içtihatlarını hülâsa etmekle iktifa edeceğiz.

Bu mevzuda en iyisi tatbikatçıların çok kullandıkları ve bizim Répertoire Pratique Dalloz veya Codes Annotés'imize benzeyen iki Amerikan külliyyatına müracaat etmektir.

American Jurisprudence isimli mecmuanın 12 nci cildinin 696 ncı sayfasında: «bir avukatın, iradî olarak duruşmada bulunmayı ihmal ederek olsun, mahkemenin kanunî bir emrine itaat etmiyerek olsun, mahkemenin emrine rağmen yardımda bulunduğu tarafın ikametgâhını veya hüviyetini açıklamayı reddetmek suretiyle olsun; muvakkaten men edilmiş veya Baro'dan terkin edilmiş olduğu halde mesleğini icrada ısrar etmek suretiyle olsun adaletin cereyanına sekte vurmaya teşebbüs ederse, duruşmada «*contempt of court*»'la suçlanacağı» belirtilmiştir.

Bununla beraber, bir avukat, meselâ bir şahidi getirmek veya gelmeye icbara yardım etmek gibi mahkemenin kanunsuz bir emrine itaat etmezse *contempt of court*'dan cezalandırılmaz.

397 nci sayfada, sadece mahkemenin, kendisine müşkilât çıkarmak veya duruşmayı sekteye uğratmak gayesine matuf gördüğü talepleri, bir veya bir kaç kere ileri sürmekten ibaret fiilin bir *contempt* olarak kabul edilmediği tasrih edilmiştir.

398 inci sayfada, «bir hâkim tarafından ileri sürülen bir ithama bu ithamın maznun aleyhine bir peşin hüküm doğuracak mahiyette olduğu gerekçesiyle nazik sözlerle itiraz edilmesinin *contempt* olarak telâkki edilmediği» ne işaret edilmiştir.

Mamafih daha az klâsik olmayan «*Corpus Juris Secundum*», 17 nci cilt sayfa 35'de, «meselâ kabule şayan olmayan deliller üzerinde tafsilât vermekte ısrar veya mahkeme tarafından ihtiraz etmeye davet olunduktan sonra aynı talepleri yenilemek suretiyle bir avukat tarafından mahkemece yapılan kanunî ihtarın nazara alınmamasının bir *contempt* teşkil edeceğini» kabul etmiştir.

Aynı şekilde bir avukat, mahkemeye, yardımcılardan birine, jüriye veya bir şahide hakaretde bulunursa; bazı kanunlarca mesele farklı şekilde değerlendirilmekle beraber, yine aynı şekilde mahkemeye doğru olmayan beyanlarda bulunursa, *contempt*'le suçlanabileceği kabul edilebilir.

Bununla beraber, selâhiyetlerini usule uygun olarak kullanan bir müdafî *contempt*'le suçlanamaz. Böylece uygun deliller ileri sürerek, gerekli taleplerde bulunarak, mahkemenin bir emrinin kanuna uygunluğunu iyi niyetle münakaşa ederek veya başkan tarafından bir şahide karşı şahsen sertçe hareket edilmesine saygılı sözlerle itiraz ederek müvekkilinin haklarını müdafaa eden bir avukat cezaya müstahak görülemez.

Böylece, görüldüğü gibi, tatbikatçılar tarafından her zaman kullanılan yaygın eserlerden yapılan bu iktibaslar, beş avukat hakkındaki mahkûmiyet hükmünün, umumiyetle Amerikan efkârı umumiyesi tarafından kabul edildiği şekliyle, müdafaa hakkı ile tezat halinde olduğunu göstermeye yetmektedir.

II. — FRANSIZ HUKUKUNDA.

A. Duruşmanın inzibatına dair umumî hükümler.

Mahkemelerde duruşmanın inzibatının temini başkana aittir. Medenî Usul Kanununun 88 inci maddesi «duruşmalarda hazır olanlar hürmet ve sükûnet içinde başları açık bulunacaklardır; başkanın, intizamın muhafazası için her emrettiği tam zamanında, derhal yerine getirilecektir.» hükmünü ihtiva eder.

Medenî Usul Kanununun 89 uncu maddesi ise şu hükmü ihtiva etmektedir: kim olursa olsun bir veya bir kaç şahıs bir hukuk veya ticaret dâvasının duruşması sırasında sükûneti ihlâl eder ve eğer mübaşirlerin ihtarından sonra, derhal hareketlerini düzeltmezse başkan onlara çekilmelerini ihtar eder ve eğer gerekirse, atılmalarını emreder; eğer mukavemet ederlerse, tevkif edilirler ve 24 saat için derhal tevkifevine konulurlar (Ceza Usul Kanunu, madde 504).

Bu, başkanın takdiri selâhiyetiyle yaptığı bir muameledir. Bu hapis bir ceza değildir, bir inzibat tedbiridir ve buna karşı hiç bir müdafaa ileri sürmek mümkün değildir. Müddeiumumîliğin talebi de zarurî değildir. (TM. 6-8-1844),

Bu karara karşı ne istinaf ne de temyiz yoluna başvurmak mümkün değildir (TM. 1 Mart 1877, 25 Ekim 1890) (1).

Karışıklığa bir avukat, bir dâva vekili veya bir mübaşirin sebep olması halinde durum nedir?

Eğer karışıklığa sebep olan, mahkeme nezdinde, kâtip, avukat, dâva vekili, mübaşirin gördüğü gibi bir vazife görüyorsa, 24 saatlik haptisten başka, görevini yapmaktan muvakkaten de men edilebilir; muvakkat men ilk seferinde, üç ayı geçemez. (Medenî Usul Kanunu madde 90).

Le Poittevin, bizzat bu maddenin ifadesinden, mahkemenin, hapis ve muvakkat men'e veya iki cezadan yalnız birine karar verebileceği ve bu halde hâkimin yalnız değil, mahkemenin bütün olarak karar vereceği sonucunun çıktığını belirtiyor. Bu artık bir emir değildir, bir karar söz konusudur. Eğer karar bir birinci derece mahkemesinden sadır oluyorsa, istinaf edilebilir, fakat kararın daima muvakkaten infaz edilme kabiliyeti vardır. Aynı kaideler tabii ki kargaşalığa asliye ceza veya ağırceza duruşmasında sebebiyet verilmesinde de tatbik edilir.

Kargaşalıkla beraber sulhlük veya asliyelik bir cezanın tatbikine yol açacak hakaretler veya şiddet hareketleri varsa hâdise ile meşgul olmak için esas işin tahkikat ve muhakemesi talik edilir, zira delillerin derhal toplanması ve değerlendirilmesi ehemmiyeti haizdir. Mahkeme hemen o celsede karar verir (Ceza Usul Kanununun 505 inci maddesi).

Fakat bu hallerde hâkim Medina'nın hazin maceralarını anlattığımız dört avukata isnat ettiklerinden tamamen farklı ağır fiiller mevzubahistir.

B. Mahkemelere avukatlara disiplin cezaları vermek yetkisi tanıyan, avukatlara mahsus hükümler.

a) «Avukatlık mesleğinin icrasını ve baro disiplinini düzenleyen 20 Haziran 1920 tarihli kararname» nin 42 nci maddesinin ifadesine göre, duruşmada avukatlar tarafından işlenen suçları rüyete her mahkeme selâhiyetlidir ve öyle benziyor ki bu hak yalnız ağırceza heyetlerine ve hukuk ve asliye ceza mahkemelerine değil, fa-

(1) LE POITTEVIN, Dictionnaire des Parquets, t. I, V. Audiences, p. 458, 459,

kat aynı zamanda istisnai mahkemelere de aittir. Bununla beraber Le Poittevin Şurayı Devlet'in ve 22 Temmuz 1889 tarihli kanunun 50 inci maddesinin ve 20 Haziran 1920 tarihli kararnamenin 41 inci maddesinin ifadelerine göre il idare kurullarının bu hakka sahip olmadığı görüşündedir. Le Poittevin, bir avukatın şifahi müdafaalarında veya yazılarında, 23 üncü maddenin tatbiki cümlesinden olmak üzere mecbur olduğu meslek yemininin kendisine tahmil ettiği vecibelere aykırı her hareketinin müddeiumumiliğin talebi üzerine iş kendisine arz edilen mahkeme tarafından, 32 nci maddede derpiş olunan cezalardan birine karar verilerek derhal cezalandırılacağını ilâve etmektedir. Bu cezalar: ihtar, tevbih, bir seneyi geçmemek üzere muvakkat men ve nihayet avukatlar levhasından veya ştaj listesinden silmeden ibarettir.

b) Avukatlık mesleğinin icrasını ve baro disiplinini nizamlayan 26 Haziran 1941 tarihli kanunun 41 inci maddesi de bu metinlerde esaslı her hangi bir değişiklik getirmedi. 1941'in kanun vazısı aşağıdaki hükmü ilâve etmekle iktifa etti :

«Bilhassa dosyadan alınan malûmatın nakledilmesi veya devam eden ilk tahkikatla alâkalı vesika, delil veya mektupların açıklanması suretiyle avukat tarafından, tahkikatın gizliliğinin ihlâli suçtu cezalandırılır...». Fakat şimdiye kadar bu metinlerin tatbik edildiğinden bahsedildiğini hiç işitmedik. Bu teessüfe de şayandır, zira bu hükümler tatbik edilmedilirse, bu, bu yolda bir suçun hiç işlenmemiş olmasından değildir.

Usul şöyledir: duruşmada işlenen suçlar derhal tesbit edilmeli, karar hemen o celsede verilmelidir. Fakat Le Poittevin'in tasrih ettiği üzere, başka bir zamana, meselâ bakılan dâva hakkında karar verilmesinden sonraya bırakmaya da mâni yoktur. Müellif, mühim olanın mahkemenin suçun işlenmesine vesile olan dâvaya henüz bakmakta iken dâva açılmış olması olduğunu ilâve ediyor (TM. 28 Mart 1882).

Benzer mevadda usul gayet basittir: suç teşkil eden harekât veya efal hakkında zabıt tutulur, Cumhuriyet Müddeiumumisi taleplerini bildirir, avukat izahat vermeye ve müdafaa delillerini ikameye davet olunur, sonra da mahkeme gerekçeli olarak kararını verir. Mahkeme suç hakkında karar verince, disiplin takibatı yolunun kapandığına işaret etmek yerinde olacaktır. Temyiz Mahkemesi yukarıda zikredilen 28 Mart 1882 tarihli kararında, Baro Konseyinin bu

hâdiseden sonra işe vaziyet ederse bir selâhiyet tecavüzünde bulunmuş olacağını içtihat etmiştir.

26 Haziran 1941 tarihli kanunun 42 nci maddesi 41 nci madde hükümleri ile, mahkemelerin, avukatlar tarafından duruşmada işlenen suçları cezalandırma hakkına dokunulmadığını açıkca tasrih ediyor. Bu madde zaten 1920 kararnamesinin 42 nci maddesini aynen tekrar etmektedir.

Kanun yolları ise şunlardır: «Eğer gıyapta verilmişse mahkemenin inzibatı kararına karşı itiraz edilebilir. Bu kararı diğer hükümlerle aynı şartlar altında istinaf etmek de mümkündür. Hüküm muvakkaten infaz edilebilir. Hüküm, esas hâkimleri tarafından kâti surette tesbit edilen fiillerin, gerçekten disiplin ihlâl eden bir suç olup olmadığına karar verecek olan Temyiz Mahkemesine götürülebilir» (1).

c) Nihayet, müteakip kanunlar tarafından tadil edilmemiş olan 22 Temmuz 1881 tarihli, Matbuat hürriyeti hakkındaki kanunun 41 nci maddesi şu hükmü ihtiva etmektedir: «Hâkimler, avukatlara ve diğer adliye görevlilerine (*) ihtarda bulunabilecek ve hattâ vazifeden muvakkaten men edebileceklerdir. Bu muvakkatmenin müddeti iki ayı ve bir sene içinde tekerrür halinde altı ayı geçemez».

Hangi halde bu müeyyideye hükmedilebileceğine gelince: Metin, avukatlar «tahkir edici, mütecaviz veya haysiyete dokunan konuşmalar» yaptıkları zaman bu müeyyideye hükmedilebileceğini tasrih ediyor. Le Poittevin (tome III, V. Immunité Judiciaire), «ihtara ve muvakkat men'e re'sen, müddeiumumîliğin bunları talep etmesine lüzum olmaksızın karar verilebileceği» görüşündedir. Bu müeyyidelere karar verebilecek olan mahkemeler hangileridir? Le Poittevin ihtarlar ve muvakkat men cezalarını ayırmak gerektiğini belirtmektedir. İhtarlar basit uyarmalardan ibarettir. Bu mahiyetleri itibariyle de her mahkemenin duruşmaların normal seyrini temin etmek için alabileceği inzibat tedbirleri meyanına dahildirler. Buna mukabil, muvakkat men'e karar vermek hakkı, yalnız Temyiz

(1) Nouveau Répertoire Dalloz, V. Avocats, no. 91.

(*) Metin aslında «officiers ministériels» tabiri vardır. Bu tabir ammevi hususiyeti olan ve bazı hukuki muamelelerde taraflara veya hâkimlere yardımcı olan mahkeme kâtibi, mübaşir, dâva vekili kimseleri ifade etmektedir (Mütercim'in notu).

Mahkemesine, İstinaf ve Ağırceza mahkemelerine ve bidayet mahkemelerine aittir. Yüksek Adalet Divanı da muvakkat men'e karar vermek hakkını haizdir. Fakat bu ceza sulh hâkimleri, ticaret mahkemeleri, askerî mahkemeler ve idarî kaza mercilerince tatbik olunamaz.

Fransız mevzuatının durumu işte budur. Bu mevzuatın, avukatların duruşmadaki tutumlarıyla ilgili olarak, Amerikan mevzuat ve mahkeme içtihatlarına nazaran mahkemelere çok daha sınırlı bir cezalandırma yetkisi verdiği görülmektedir.

Fakat duruşmada ika edilen fiillerden hangilerinin cezalandırabileceğini tesbit etmek çok zordur. Zira bu mevzuda çok az mahkeme içtihadı vardı. Ceza dairesinin ancak 24 Nisan 1875 tarihli bir kararını bulabildik. Mahkeme, bir dâvada, müdafaa hakkının ihlâli iddiasının mucip sebebini değerlendirerek, temyiz olunan ve Temyizce tasdik olunan kararın «Üstad X...'in mütevâlî taleplerinin gaye ve neticesi değil, fakat bu taleplerin kaleme alınış şekilleri, bunları izah etmek için kullanılan tabirler ; aynı zamanda üstadın tarzı hareketi, hitap şekilleri ve Périgieux Mahkemesindeki duruşmadaki el kol hareketlerine dayandığını ve bu mevzudaki sapmaların hiç bir şekilde müdafaa hakkının kullanılmasına içine girdiğinin kabul edilemeyeceğini, fakat bilâkis bu hakkın suistimalini teşkil ettiğini» belirtmiştir.

Hadisenin elimizde başka tafsilâtı olmadığından, bu avukat tarafından işlenen suçun mahiyeti üzerinde fazla duramıyoruz.

Bir avukatı — esasen gayet hafif bir şekilde — cezalandıran bir karar bulmak için 1949'a kadar beklemek gerekiyor: Dijon Mahkemesi 26 Temmuz 1949 tarihli bir kararıyla, Châlons-sur-Saône Asliye Ceza Mahkemesinin, «polis kuvvetleri tarafından yapılan ve müvekkillerinden bazılarının mağduru olduklarını iddia ettikleri şiddet hareketlerini, nazi tarzı harekâtına benzettiğinden» dolayı üstad X...'e verdiği ihtar kararını tasdik etti. Cumhuriyet Müddeiumumîsi cezanın teşditi talebiyle istinaf etmişti, fakat Mahkeme, «duruşmanın içinde cereyan ettiği şartlar ve Üstad X... tarafından derhal Mahkemeden özür dilenmesine nazaran müeyyideyi kâfi» addederek, aşağıdaki gerekçelerle kararı kayıtsız şartsız tasdik etti: «Avukat kürsü önünde, müdafaa menfaatine olarak, gerek suçun içinde işlendiği şartları belirtmek, gerekse maznun aleyhine olan şahadetlerin değerini çürütmek gayesiyle müvekkilleri tarafından

nakledilen tahkir edici ve haysiyete dokunucu fiilleri üçüncü şahıslara isnat edebilir. Ancak masuniyet müessesesi hem müdafaanın ciddî esasları, hem de konuşmayı veya mevzu için elzem saldırının kuvvetini takviye etmek zaruretinin gerektirmediği, fazla görülen her lisanî suistimalden içtinap etmek mecburiyetiyle sınırlıdır. Üstad X..., bilhassa tahkir edici mahiyette olan, nazi usulleri ile polis kuvvetlerinin iddia olunan davranışlarını mukayese gibi bir yola müracaat etmeden, müvekkillerinin zabıta hizmetine isnat ettikleri hareketleri kâfi derecede sert ve manâlı sözlerle anlatıp tenkit edebilirdi...»

Avukatlık mesleğinin kurallarını tetkik eden müelliflerde daha fazla sarahat bulup bulamayacağımıza da bir kere bakalım. Cresson 1900 tarihli değerli eserinin ikinci tabında, Baro Konseyinin 20 Şubat 1844 tarihli bir kararını zikrediyor: «Yazılarda ve duruşmalardaki hakaretler hâkim için ve bizzat kendi için hürmet noksanlığıdır ve cezalandırılmalıdır».

«Konuşmada itidal müdafaa yapan avukatın en baştaki vazifelerinden biridir; avukat, taraflarla adalet arasına, şahsî menfaatin taşkınlıkları ve ihtirasların sesi yerine aklın sükûnetini ve hakikatın sesini kaim kılmak için konulduğunu hiç bir zaman unutmaz. Binaenaleyh o, şiddet ve cebir mahiyetinde olan her şeyden içtinap etmelidir. Avukat her halde, sözlerinde yakışıksızlık ve kabalıktan, dâvayla ilgisiz veya faydasız suçlamalara başvurmaktan ve bilhassa hakikata aykırı veya makul bir doğruluk ihtimalinden uzak iddialardan kaçınmalıdır (sayfa 214).

Burada 24 Nisan 1928 tarihli bir kararı da zikrederim (sayfa 215) :

«İfadede şiddet tasvip edilemez, böyle bir ifade kullanan avukat itidalin hudutlarını aşıyor demektir. Fakat şartların vahameti ve mahiyeti icabı canlı bir müdafaadaki sapmaları şahsî hakaretler ve yalnız hasmı çekiştirmek gayesiyle yapılan suçlamalarla karıştırmak da gayrı adil olur.»

Fakat Cresson yukardaki iktibaslarla daha ziyade zarafet ve muaşeret icabatını hülâsa etmek istemiş, pratik olarak kendisi hemen hemen bizim mahkemelerimiz huzuruna hiç çıkmadığından bizim incelediğimiz meseleyi teşrih etmemiştir.

Appleton, avukatlık mesleği isimli eserinde (1928) 20 Haziran 1920 tarihli kararnamenin 41 nci maddesi hakkında şöyle yazıyor

(sayfa 495): «Burada mahkemelere verilmiş ve korkulması gereken bir iktidar vardır. Avukat mahkemelerin önünde kanunlara, nizam-lara, örf ve adete, Devletin emniyetine ve âmme intizamına aykırı sözler söyleyerek, hatıraları anlatarak veya ifşa ederek veya mahkemelere ve âmme otoritelerine gösterilmek gereken hürmette kusur ederek yeminine aykırı hareket ederse, mahkemelerin bu sapmaları cezalandırmak selâhiyetleri vardır. Bu selâhiyet mahkemelere avukata terkin cezası vermeye müsaade etmeye kadar gitmektedir ki bu biraz aşırı görünmektedir. Mahkemelerin tatbikatta bu selâhiyeti son derece dikkatle kullandıklarını ilâve etmek yerinde olacaktır».

42 nci maddeyi tefsir ederken Appleton sayfa 496'da şöyle yazıyor: «Bu hüküm meslek yemininin ihlâlini teşkil etmeyen fiilleri istihdaf etmektedir. Böylece bu selâhiyet, gürültüye sebep olan veya tahrik eden, meslekdaşlarına ve hattâ taraflara karşı terbiye kaidelerine aykırı hareket eden veya kazaî merciler önündeki murafaalar sırasında yapılan ihtarların her hangi bir suretle dışına çıkan avukat hakkında kullanılacaktır».

Müellif nihayet, Matbuat hürriyeti hakkındaki 29 Temmuz 1881 tarihli kanunun 41 inci maddesi ile derpiş olunan mahkemelerin inzibatî selâhiyetlerine gelince, mahkemelere tanınan cezalandırma selâhiyetinin muvakkat men'den daha ileri olmadığını belirtiyor.

Yazar daha sonra, mahkemelerin inzibatî takibatının açılmasına sebep olan fiillerin mahiyetini ortaya koymaya çalışmak için mahkeme içtihatlarını tahlil etmektedir. Müellif bu fiilleri şu şekilde hülâsa ediyor :

1 — Avukatın yazılarında veya şifahi müdafaalarında meslek yeminine aykırı hareketleri.

2 — Duruşmada ika olunan, hâkimin veya adaletin vekarı için onur kırıcı bütün fiiller.

3 — 29 Temmuz 1881 tarihli kanunun 41 inci maddesinin tatbikine sebep olan, taraflar ve üçüncü şahıslar için haysiyete dokunucu bütün söz ve yazılar.

Yazar şöyle ilâve ediyor (sayfa 502): «Mahkemelere, hâkimlere veya müddeiumumiliğe müteveccih hakaretler, aynı makamlara karşı saygısızlıklar misal olarak zikredilebilir» (Toulouse Mahkemesi, 12 Mayıs 1894, D.P. 1894. 2. 270).

Appleton, Toulouse Mahkemesinin zikredilen kararını müfrit bulmaktadır: bu karar o zamanların en parlak avukatlarından birini, siyasi bir dâvada müvekkilinin muhatabını teşkil ettiği bir takibatı «gayrı adil, garip ve keyfi» olarak tavsif eden, mahkeme ve hitabet kürsülerinin şöhreti, üstad René Viviani'ye mütealliktir. İlâve edelim ki üstad Viviani bir ay muvakkat men cezasına çarptırılmıştır. Görüldüğü üzere hâkim Médina tarafından bazı Amerikan avukatlarına verilen altı ay hapis cezasından yine uzaktayız.

Vekâlet ettiği bir dâvada, verilen kararın okunması sırasında, adet olduğu ve baro mensupları tarafından devamlı olarak riayet edildiği üzere, ayakta ve başı açık durmayı mükerreren reddetmesi üzerine ihtar cezasına çarptırılan bir avukatın müracaatını reddeden Temyiz Mahkemesinin 18 Kasım 1852 tarihli bir kararını da zikre-
delim.

Appleton, «bir meslekdaşa karşı uygunsuz hareketlerin de cezalandırılabilceğini» ilâve ediyor (Moissac Mahkemesi, D.P. 1882. 1. 182). Bu dâva duruşmanın ortasında meslekdaşlarından birini dövmeye kalkan bir avukata taallük etmektedir.

Bu müellif nihayet şöyle mühim bir fikir tertibi üzerinde duruyor :

«Avukatın artık mevcut siyasi rejime sadık olma mecburiyeti yoktur. Binaenaleyh dâvasının dışına çıkmamak şartıyla yazılarında ve sözlerinde müesseseleri tenkit edebilir, elverirki bunu edeb ve itidalle ve mevzuu dışına çıkmaksızın yapsın».

Mahkeme içtihatları bu noktada oldukça liberaldir. İchtihatlar ayrıca, fiilin cezalandırılabilmesi için kasden işlenmiş olmasını aramaktadırlar. Bu suretle Temyiz Mahkemesi Ceza Dairesinin 22 Mayıs 1890 tarihli bir kararı, duruşma zabıtnamesinden, Saint-Denis Ağırceza Mahkemesindeki duruşmada, Başkana: «Siz müdafaa haklarını devamlı köstekliyorsunuz» dediği ve sonra, parmağıyla bu hâkimi işaret ederek: «Bizzat siz, üç ay önce, daha ifadesini bitirmemişken, hattı hareketinden dolayı itap etmek için bir şahidin sözünü kesdiniz» diye ilâve ettiği anlaşıldığı için disiplin cezasına çarptırılan bir avukatın temyiz dâvasını reddetmiştir. Temyiz Mahkemesi bu sözlerin, Başkana karşı yalnız çok ağır bir ithamı ihtiva etmediğini, fakat avukatın tavrı, jesti ve tonu ile bilhassa ağırlaştırıldığını ilâve ediyordu. Fakat tabii, bu işte de uygulanan hapis cezası değil, basit bir disiplin müeyyidesi olmuştur.

Avukat Payen, 1934'de neşrolunan «*Baro*» isimli eserinde «şartların mahiyeti ve ağırlığından dolayı ateşli olan bir müdafaadaki sapmaları şahsî ve düşünülmüş hakaretler olarak kabul etmenin doğru olmayacağını» hatırlatıyor (sayfa 198).

Müellif şöyle ilâve ediyor: «Muayyen bir cevaplandırma ve karşı koyma şiddeti ve muayyen bir konuşma enerjisini mahiyeti icabı isteyen hattâ zarurî kılan dâvalarda mutedil olma vazifesi şu halde müdafa haklarını ne tahrip ne de tedirgin etmemelidir».

Nihayet müellif, bazı meslekî suçlar hakkında karar veren Baro Konseyinin, «siyasî bir dâvanın müdafaasının ilzam ettiği ateşli kanaati» tahfif sebebi olarak kabul ettiğini hatırlatıyor.

III. — İNGİLİZ HUKUKUNDA.

Prensip olarak, avukatlar, *solicitor* (*)'lar gibi, Mahkemenin vazifeli personeli değildirler ve Mahkemenin bunlar üzerinde hususî bir murakabe selâhiyeti yoktur.

Bununla beraber yüksek mahkemelerin, hususî selâhiyetleri gereğince, mesleklerini icraya gayrı müstahak kılacak derecede ağır bir fiil işleyen avukatları muvakkaten men etme yetkilerinin mevcut olduğu görüşü ileri sürülmüştür.

Fakat bu mevzu üzerindeki içtihatlar hayli eskidir. Halsbury'nin klâsik külliyatı «*Law of England*» cilt 2, V. Barristers No. 646'da, şimdi muhtemelen muhtelif «Inns of Court»ın Disiplin konseyi azalarına verildiği kabul edilecek olan bu yetkinin modern zamanlarda kullanıldığına dair misal olmadığı belirtilmektedir. Bunlara, avukatlar tarafından işlenen suçlar, muvakkat men veya terkini haklı gösterecek kadar ağır görününce, hâkimler tarafından bildirilecektir.

Ne olursa olsun, mahkeme, herhangi bir vatandaşı olduğu gibi bir avukatı da hususî hayatında veya meslekî hayatında işlediği fiiller sebebiyle «*contempt of court*»dan cezalandırma yetkisine sahiptir. *Contempt*'in müeyyidesi para cezası ve haptir ve avukatları muvakkat men cezasına çarptırmak ihtiyarına sahip olan mahkemeler, bunu ancak *contempt*, bunu işleyenin mesleğini icra etmeye

(*) İngiltere'de, bazı mahkemeler önünde avukatlık etmek hakkını haiz hukuk müşavirlerine verilen İngilizce ad (Mütercim'in notu).

gayrı müstahak olacak şekilde kötü şöhretli bir adam olduğunu söyletecek kadar ağır ise yapabilirler.

Mesleğinin icrasında kullandığı lisan sebebiyle bir avukat *contempt*'den bu şekilde cezalandırılabilir. Bir avukat tarafından sadece dikkatli bir şekilde müdafaa vazifesini yerine getirmek için söyleneceği masuniyetten istifade edebilecek olan sözler, avukatın jüriyi veya mahkemeyi tahkir etmek kasdı varsa, avukatlık imtiyazını suistimal teşkil eder ve netice olarak hâkim tarafından cezalandırılabilir.

Avukatları uzun faydasız ve rezalet çıkaracak müdafaalar veya usul dilbazlıkları veya cansıkıcı hareketler için cezalandıran kararlar nihayet XVII nci, XVIII nci asra kadar çıkmaktadır. Böyle haller taallük eden yeni kararlar mevcut değildir.

Esasen, bu geniş külliyatta ve yıllık ilâvelerinde mevzuya tahsis edilen tafsilâtın ne kadar kısa olduğunu görmek dahi son derece şayanı dikkattir. Mesele bu klâsik eserin yazarlarının dikkatini sadece tatbikatta adeta hiç mevzubahis olmaması sebebiyle çekmemiştir. Diğer taraftan, usule müteallik bütün kararları ve avukatların hakları ve vazifeleri üzerine gayet mükemmel bir faslı ihtiva eden «*White Book*» ile «*contempt of court*» ı işleyen iki eserden biri olan ve tarihî bakımdan inceleyen Sir J. Fox ile hukukî bakımdan inceleyen J. F. Oswal, eserlerinde yalnız 1400 ile 1864 (Pater dâvası) arasında verilmiş kararlar zikrediyorlar. Bu, baronun ve böyle bir hürmeti telkin etmiş olan hâkimlerin itibarı lehine kaydedilecek bir husustur.

Böylece görüldüğü gibi, İngiliz tatbikatı, müdafaa haklarına karşı hiç değilse Fransız kanun ve tatbikatı kadar hürmetkâr ve hoşgörü sahibidir.

Şu halde Fransız ve İngiliz hukukları aşikâr ve memnuniyet verici bir surette Amerikan hukukundan ayrılmaktadırlar.